

Életem problémájának megoldása egyik este világosodott meg előttem, ingvasalás közben. Ez a megoldás egyszerű volt, de vakmerő. Bementem a napliba, ahol a férjem éppen tévét nézett, és közöltem vele:

– Azt hiszem, szük-

ségem van egy irodára.

Képtelenül hangzott, még számomra is. Mi a csudának kellene nekem egy iroda? Van egy házam: kellemes, tágas és a tengerre néz: bőven van

benne hely az étkezéshez és az alváshoz, a fürdéshez és a barátaimmal való beszélgetéshez. A tetejébe van még egy kertem is: senki nem állíthatja, hogy ne lenne elég terem.

Nem bizony. Viszont most jön a bűnvallomás, bármilyen nehezemre esik is: író vagyok. Nem, ez nem valami szerencsés megfogalmazás. Beképzeltlen és affektáltan hangzik, vagy legalábbis nem túl meggyőzően. Na, kezdjük újra. Írok. Ez így jobb? Írni próbálok. Nem, ez így még rosszabb. Képmutató szerénykedés. Tehát akkor?

Mindegy, nem számít. Akárhogy fogalmazok is, a szavakat mindenképpen hosszabb csöndek követik, a lepleződés kínos pillanatai. De az emberek kedvesek, a csöndet rövidesen magukba nyelik a szerető gondossággal áthatott baráti hangok, egyesek azt kiáltják, milyen csodálatos, mások azt, hogy de jó neked! És igen, hát ez roppant izgalmas! És miket írsz, kérdezik élénk érdeklődéssel. Prózát, ismerem be, megaláztatásomat ma már viszonylag könnyedén, majdhogynem nyeglén viselem, ami korábban nem volt mindig jellemző rám, és aztán a megdöbbenés alig érzékelhető hullámaint újra meg újra elsímítják ezek az oly készséges és tapintatos hangok, amelyek azonban, sajna, eddigre már kimerítették a rendelkezésükre álló, vigasztaló frázisok teljes készletét, és már csak annyit bírnak mondani, hogy „ah!”.

Szóval azért van szükségem irodára (mondom a férjemnek), hogy legyen hol írnom. Mindjárt tudtam, hogy ez egy elkényeztetett személy követelőzésének, az önzés páriját ritkító példájának tűnik. Mindenki tudja, mire van szükség az íráshoz: egy írógépre vagy legalábbis egy ceruzára, némi papírra, egy asztalra meg egy székre: és nekem mindez a rendelkezésemre áll a hálószobám sarkában. És most még mindezek tetejébe egy irodát is szeretnék!

Ha már itt tartunk, még abban sem lehettem biztos, hogy csakugyan tudnék írni abban az irodában! Lehet, hogy egyszerűen csak ülnék, és a falat bámulnám – igen, még ezt a lehetőséget is vonzóan találtam. Valójában maga az „iroda” szó tetszett meg nekem: olyan méltóságteljesnek és békésnek tűnt! Ugyanakkor céltudatosnak és fontosnak is! De ezt inkább nem

említettem a férjemnek, ehelyett magasröptű magyarázkodásba kezdtem, ami, ha jól emlékszem, valahogy így hangzott:

Egy házban természetesen remekül lehet dolgozni, ha az ember férfi. Egy férfi hazahozza a munkáját, otthon szabaddá teszik számára a megfelelő helyet: a ház újjászervezi önmagát körülötte. Mindenki elismeri, hogy az ő munkája létezik. Nem várják el tőle, hogy közben fölvegye a telefont, hogy megtalálja az elveszett dolgokat, hogy megnézzze, miért sír a gyerek, vagy hogy megetesse a macskát. Magára zárhatja az ajtót. De képzeld csak el (mondtam neki), amint egy anya magára zárja az ajtót, és a gyerekei tudják, hogy ott van mögötte: már a pusztá gondolat is fölháborítaná őket. Köztudott, hogy egy olyan nő, aki csak ül, és maga elé bámul egy olyan országban, amelybe a férje és a gyerekei nem bejáratosak, vét a természet ellen. Vagyis egy nő számára egy ház nem ugyanazt jelenti. Egy nő nem olyasvalaki, aki csak besétál a házba, használja, aztán újra kiséti. Egy nő maga a ház: nem választhatja el magát tőle.

(És ez csakugyan így is van, bár valahányszor olyasvalaminek az érdekében érvelek, amihez, attól tartok, nincs jogom, túlságosan nyomatékos és túlfűtött szavakat használok. Néha, talán a hosszú, még esős és szomorú kora tavaszi estéken, amikor a hideg rügyek virágba borulnak, és a tenger fölött valami fény úszik, amely még túl gyöngye ahhoz, hogy az igazi tavasz ígérete legyen, megesik, hogy kinyitom az ablakot, és úgy érzem, a ház visszazsugorodik épületfávé és vakolatá, azokká az igénytelen elemekké, amelyekből összeállt, a benne lüktető élet elcsitul, és engem itt hagy védtelenül, üres kézzel, miközben átjár a szabadság vad és törvénytelen remegése, az olyan magányé, amely tökéletesebb annál, semhogy egyelőre el tudnám viselni. Ilyenkor ébredek rá, máskor mennyire szorosan körülbástyáz a házam, milyen kitartóan melegít, és milyen erővel láncol magához.)

„Semmi akadály, ha találsz egyet, amelyik elég olcsó” – a férjemnek mindössze ennyi mondanivalója volt a kérdésről. Ő nem olyan, mint én, nem érzi szükségét semmiféle magyarázkodásnak. Gyakran mondogatja, hogy más emberek szíve előtte csukott könyv, és láthatólag nem is nagyon bánja, hogy így van.

De még ekkor sem hittem, hogy lehet a dologból valami. Talán a szívem mélyén úgy éreztem, a kívánságom annyira helytelen, hogy nem is lenne szabad teljesülnie. Akkor már egyszerűbb lett volna, ha egy nercbundára vagy gyémánt nyakláncra vágyakozom: ezeket a dolgokat a nők meg szokták kapni. A gyerekek, amikor megtudták, mit tervezek, megsemmisítő kétkedéssel és érdektelenséggel fogadták. De azért én lementem a szupermarketbe, amely mindössze két háztömbnyire volt a házunktól: már hónapokkal korábban észrevettem néhány „Kiadó” kezdetű hirdetést az egyik épület emeleti ablakában,

ott, ahol egy drogéria meg egy szépségszalon is volt, bár akkor még nem is sejtettem, hogy idővel engem is érdekelni fognak. Ahogy mentem fölfelé a lépcsőn, elfogott a teljes valóságérzékenység: irodát bérelni nyilván hosszadalmas és komplikált folyamat, nem annyiból áll, hogy az ember
42 egyszerűen bekopogtat a kiadó helyiség ajtaján, és várja, hogy beereszék: nyilván meg kell találni a megfelelő csatornákat. Hja, és nyilván egy kalap pénzt fognak kérni.

Mint kiderült, még csak kopognom sem kellett. Egy nő jött éppen kifelé az egyik üres irodából, porszívót vonszolt magával, a lábával löködte, miközben átvágott az előcsarnokon, és egy nyitott ajtó felé igyekezett, amely föltehetőleg az épület hátsó részében lévő lakásba vezetett. Ő meg a férje ott lakott ebben a lakásban: Malleynek hívták őket, és csakugyan az övék volt az épület, ők adták bérbe az irodákat. Azokat a szobákat, ahol az előbb porszívózt, közölte, fogorvosi rendelőnek rendezték be, úgyhogy azok engem aligha érdekelnek, de tud mutatni egy másik helyiséget. Behívott a lakásukba, ahol elrakta a porszívót és megkereste az iroda kulcsát. A férje, közölte mély sóhajjal, amelyet akkor még nem tudtam mire vélni, nincs otthon.

Mrs. Malley fekete hajú, törekeny nő volt, a negyvenes évei elején járhatott, elhanyagolt külsejű, mégis eléggé vonzó, a nőiességnek olyan esetleges kellékeivel, mint az élénk színű rúzs keskeny csíkja vagy a rózsaszín, bolyhos papucs, amelybe szemmel láthatólag fájós és dagadt lábát bújtatta. Az a fajta hajlítható passzivitás, kimerültség és csöndes aggodalom érződött rajta, amely arról árulkodik, hogy egész életét egy olyan férfi iránti állandó figyelemben töltötte, aki hol energikus, hol rigolyás, hol gyerekesen függő. Ma már persze nem tudnám megmondani, mennyit vettem észre mindebből akkor mindjárt, és mennyi belőle az utólagos következtetés. De az már akkor megfordult a fejemben, hogy ez a nő bizonyára soha nem szült gyereket, mert a folyamatosan ránehezedő stressz, bármi okozta is, megakadályozta benne, és ebben nem is tévedtem.

A helyiség, ahol várakoztam, egy nappali és egy iroda keverékének tűnt. Elsőként a rengeteg hajómodell ötlött a szemembe: gályák, vitorlások, Queen Maryk sorakoztak minden szabad felületen, az asztalokon, az ablakpárkányon, a tévén. Ahol pedig nem voltak hajók, ott cserepes szobanövények álltak, és egy csomó olyan dísz tárgy, amit „férfiasnak” szokás tartani – porcelán szarvasfejek, bronzlovak, valamilyen súlyos, erezett, fényes anyagból készült, hatalmas hamutartók. A falon bekeretezett fényképek és valami iratok, talán diplomamásolatok. Az egyik fénykép egy uszkárt meg egy buldogot ábrázolt, az egyiket női, a másikat férfiruhába bújtatták, és beállították őket valamilyen érzelmes pózba, amelyben láthatóan igen kínosan érezték magukat. „Kebelbarátok” – ez volt keresztben a képre írva. De a helyiséget igazából egy aranykeretes arckép uralta, amelyet külön lámpa

világított meg: jóképű, szőke, középkorú férfit ábrázolt. A férfi íróasztal mögött ült utcai ruhában, és csak úgy sugárzott belőle a jómód, a kicsattanó egészség és a nyájas jóindulat. Itt talán megint csak a későbbi tapasztalatok beszélnek belőlem, amikor úgy emlékszem, hogy a festményen látható férfi arca mindazonáltal valami nyugtalanságról is árulkodott, mintha 43 nem hinne igazán a szerepben, amelyet játszik, mintha hajlamos lenne túlságosan bőkezűen és makacsul ráerőltetni magát a világra, ami, mint mindnyájan tudjuk, katasztrofális következményekkel járhat.

De végül is kit érdekeltek Malleyék? Amint megláttam az irodát, azonnal tudtam: ez kell nekem. Nagyobb volt, mint amekkorára szükségem volt, a beosztása pedig olyan, hogy orvosi rendelőnek is alkalmas legyen. („Azelőtt egy csontkovács bérelte, de már elment – közölte Mrs. Malley a maga bocsánatkérő, de kevésbé informatív módján.) A falak hidegek és csupaszok voltak, fehérjűkbe egy kis szürkét keverték, hogy ne vakítsák annyira a szemet. Mivel, mint Mrs. Malley saját jószántából elárulta, már jó ideje egyetlen doktor sem jelentkezett, aki ki akarta volna venni, följajlottam érte havi huszonöt dollárt. Ezt még meg kell beszélnie a férjével, felelte Mrs. Malley.

Amikor legközelebb odamentem, közölték, hogy az ajánlatomat elfogadták, s ezúttal a hús és vér Mr. Malleyt is megismerhettem. Neki is elmagyaráztam, mint korábban a feleségének, hogy az irodát nem a szokásos üzleti órákban szándékozom használni, hanem hétféteken és néha esténként. Megkérdezte, mire fogom használni, én pedig őszintén elmondtam neki, bár egy pillanatra eltöprengtem, nem lenne-e jobb, ha azt mondanám, hogy gyorsírással foglalkozom.

Vallomásomat Mr. Malley kedélyesen fogadta.

– Aha, szóval maga író!

– Hát igen. Írok.

(Fordította: Rakovszky Zsuzsa)

* Részlet *A boldog árnyak tánca* című novelláskötetből (Park Könyvkiadó, Bp. 2015)